

29.6.2017

Vapaaehtoistyö ei saa vääristää työmarkkinoita

Museoalan ammattiliitolta on pyydetty uutta kannanottoa vapaaehtoistyöhön; edellinen kannanotto on yli 10 vuotta vanha. Vapaaehtoisuus ja sen rooli kulttuuriperinnön vaalimisessa hakee vielä paikkaansa.

On totta, että moni museo syntyi vapaaehtoisten kiinnostuksesta ja intohimosta säilyttää ja esittää arvokasta kulttuuriperintöä oman aikansa ihmisille ja tuleville sukupolville. Museotyö ei ole ollut kuitenkaan irrallaan yleisestä yhteiskunnassa tapahtuneesta ammatillisesta ja eri osaamisalojen eriytymisestä. Yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa on koulutettu jo useita sukupolvia, jotka ovat johtaneet ja hoitaneet museoita. Ja näin täytyy jatkossakin olla.

Tällä hetkellä yhteiskunnassa ja Museopoliittisessa ohjelmaehdotuksessakin painotetaan eri toimijoiden ja yksilöiden osallistamisen tärkeyttä. Museoalan ammattiliitto on tästä täysin samaa mieltä. Museot onnistuvat työssään, kun yhteisöt toimivat niissä ja kokevat ne omikseen. Tämä kehitys ei kuitenkaan saa vähentää museoalan vähäisiä työpaikkoja.

Yhteistoimintalait edellyttävät, että työnantaja käy yhteistoimintaneuvotteluissa läpi periaatteet, joita työhönotossa noudatetaan sekä työsuhteiden periaatteet. Myös vapaaehtoistoiminta täytyy lain hengen mukaan kuulua tähän yhteiseen käsittelyyn. Hyvää työnantajapolitiikkaa noudattava johtaminen ei polje kenenkään etuja eikä synnytä eriarvoisia henkilöstöryhmiä työpaikoille. Niin ikään työnantajan tulisi paikallisesti sopia, milloin vapaaehtoistoiminta on sellaista, että sen voi myös henkilöstö työpaikoilla hyväksyä. Museoalan ammattiliitto kehottaakin museoita laatimaan selkeät säännöt ja yhteistyösopimukset vapaaehtoistoimintaa varten. Vapaaehtoiset on perehdytettävä sovittuihin tehtäviin, työyhteisön yleisiin käytäntöihin ja työturvallisuuteen. On huomattava, että vapaaehtoistoiminnan tulee olla ohjattua, eikä se saa syrjäyttää alan ammattilaisia tai aiheuttaa työvuorojen menetyksiä.

Lisäksi on tärkeää erottaa alan opiskelijoiden harjoittelu vapaaehtoistyöstä. Museoammattilaiseksi opiskeleva tarvitsee työkokemusta, johon liittyy asianmukainen palkka. Työtön museoammattilainen ei myöskään ole vapaaehtoistyöntekijä. Jos museossa tarvitaan museoammattilaisen työpanosta, on huolehdittava tarvittavasta rahoituksesta. Vapaaehtoistyö ei saa vääristää työmarkkinoita.

Riittävästi resursoitu ja sopimuksia noudattava vapaaehtoistyö tuo lisäarvoa niin museolle, yleisölle kuin tekijällekkin. Museopoliittisessa ohjelmaehdotuksessa mainitut museoalan arvot 2030: yhteisöllisyys ja vuorovaikutteisuus toteutuvat, kun säännöistä ja toimintatavoista sovitaan avoimesti.

Erityisen tärkeää on, että vapaaehtoistoiminnan hyödyllä ei ratsasteta siten, että sillä kierretään museoiden liian pienet toimintaresurssit.

Lisätietoja:

Katariina Mäkelä, toiminnanjohtaja, Museoalan ammattiliitto MAL ry
katariina.makela@museoalanammattiliitto.fi, 040 7747 620

Susanna Säaskilahti, puheenjohtaja, Museoalan ammattiliitto MAL ry
Susanna.saaskilahti@ateneum.fi, 050 4649 009